

Πρὸς Φιλιππησίους

Παῦλος καὶ Τιμόθεος,¹ δοῦλοι Ἰησοῦ χριστοῦ, πᾶσιν τοῖς ἁγίοις ἐν χριστῷ Ἰησοῦ **1**
τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις,² σὺν ἐπισκόποις³ καὶ διακόνοις: χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη **2**
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνηαί⁴ ὑμῶν, πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει⁵ μου **3**
ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν⁵ ποιούμενος, ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ⁶ ὑμῶν **5**
εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν: πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι **6**
ὁ ἐναρξάμενος⁷ ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει⁸ ἄχρι ἡμέρας χριστοῦ Ἰησοῦ: **7**
καθὼς ἐστὶν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν⁹ ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν
τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς¹⁰ μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ¹¹ καὶ βεβαιώσει¹²
τοῦ εὐαγγελίου, συγκοινωνούς¹³ μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. Μάρτυς **8**

¹ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ² Φιλιπποι, ων, ὁ, Philippi. ³ ἐπίσκοπος, ου, ὁ, superintendent, overseer. ⁴ μνηαί, ας, ἡ, remembrance, mention. ⁵ δεήσις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ⁶ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ⁷ ἐναρξομαι, begin. ⁸ ἐπιτελέω, complete, perform. ⁹ φρονέω, think, judge. ¹⁰ δεσμός, οὔ, ὁ, chain, bond. ¹¹ ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense. ¹² βεβαίωσις, εως, ἡ, confirmation, ratification. ¹³ συγκοινωνός, οὔ, ὁ, partaker, participant.

γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ¹ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις² Ἰησοῦ χριστοῦ. 9

Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ

ἐν ἐπιγνώσει³ καὶ πάσῃ αἰσθήσει,⁴ εἰς τὸ δοκιμάζειν⁵ ὑμᾶς τὰ διαφέροντα,⁶ ἵνα 10

ἦτε εἰλικρινεῖς⁷ καὶ ἀπρόσκοποι⁸ εἰς ἡμέραν χριστοῦ, πεπληρωμένοι καρπῶν 11

δικαιοσύνης τῶν διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον⁹ θεοῦ.

Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν¹⁰ 12

τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν: ὥστε τοὺς δεσμούς¹¹ μου φανεροὺς¹² ἐν χριστῷ 13

γενέσθαι ἐν ὄλῳ τῷ πραιτωρίῳ¹³ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, καὶ τοὺς πλείονας τῶν 14

ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ, πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς¹¹ μου, περισσοτέρως¹⁴ τολμᾶν¹⁵

ἀφόβως¹⁶ τὸν λόγον λαλεῖν. Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον¹⁷ καὶ ἔριν,¹⁸ τινὲς δὲ καὶ 15

δι' εὐδοκίαν¹⁹ τὸν χριστὸν κηρύσσουσιν: οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας²⁰ τὸν χριστὸν 16

¹ ἐπιποθέω, long for, strain after. ² σπλάγχνα, ὠν, τά, bowels, compassion. ³ ἐπίγνωσις, εὖ, ἡ, knowledge, discernment. ⁴ αἰσθησις, εὖ, ἡ, perception, discernment. ⁵ δοκιμάζω, prove, approve. ⁶ διαφέρω, differ, carry through. ⁷ εἰλικρινής, pure, sincere. ⁸ ἀπρόσκοπος, blameless, giving no offense. ⁹ ἔπαινος, οὐ, ὁ, praise, commendation. ¹⁰ προκοπή, ἡ, ἡ, progress, advancement. ¹¹ δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ¹² φανερός, manifest, apparent. ¹³ πραιτώριον, οὐ, τό, palace (of the governor). ¹⁴ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ¹⁵ τολμάω, dare, endure. ¹⁶ ἀφόβως, fearlessly. ¹⁷ φθόνος, οὐ, ὁ, envy, grudge. ¹⁸ ἔρις, ἰδος, ἡ, strife, contention. ¹⁹ εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will. ²⁰ ἐριθεία, ας, ἡ, rivalry, ambition.

καταγγέλλουσιν,¹ οὐχ ἀγνῶς,² οἰόμενοι³ θλίψιν ἐπιφέρειν⁴ τοῖς δεσμοῖς⁵ μου: οἱ 17
 δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν⁶ τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι.⁷ Τί γάρ; Πλὴν 18
 παντὶ τρόπῳ,⁸ εἴτε προφάσει⁹ εἴτε ἀληθείᾳ, χριστὸς καταγγέλλεται:¹ καὶ ἐν
 τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. Οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται¹⁰ εἰς 19
 σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως,¹¹ καὶ ἐπιχορηγίας¹² τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ
 χριστοῦ, κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν¹³ καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ 20
 αἰσχυνθήσομαι,¹⁴ ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται
 χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, 21
 χριστός: καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος.¹⁶ Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς 22
 ἔργου: καὶ τί αἰρήσομαι¹⁷ οὐ γνωρίζω.¹⁸ Συνέχομαι¹⁹ δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν 23
 ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι²⁰ καὶ σὺν χριστῷ εἶναι, πολλῶ μᾶλλον
 κρεῖσσον:²¹ τὸ δὲ ἐπιμένειν²² ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον²³ δι' ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο 24

¹ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ² ἀγνῶς, purely, sincerely. ³ οἶμαι, think, suppose. ⁴ ἐπιφέρω, bring upon, inflict. ⁵ δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ⁶ ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense. ⁷ κεῖμαι, lie, be laid. ⁸ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ⁹ πρόφασις, εως, ἡ, pretense, pretext. ¹⁰ ἀποβαίνειν, get out, go away. ¹¹ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ¹² ἐπιχορηγία, ας, ἡ, assistance, provision. ¹³ ἀποκαραδοκία, ας, ἡ, eager expectation. ¹⁴ αἰσχύνωμαι, dishonor, put to shame. ¹⁵ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹⁶ κέρδος, ους, τό, gain, profit. ¹⁷ αἰρέω, choose, prefer. ¹⁸ γνωρίζω, make known, declare. ¹⁹ συνέχω, hold fast, oppress. ²⁰ ἀναλύω, loose, depart. ²¹ κρεῖσσων, stronger, more excellent. ²² ἐπιμένω, continue, remain. ²³ ἀναγκαῖος, necessary, essential.

πεποιθὼς οἶδα ὅτι μενῶ, καὶ συμπαραμενῶ¹ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν
καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ἵνα τὸ καύχημα³ ὑμῶν περισσεύῃ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ ἐν 26
ἐμοί, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας⁴ πάλιν πρὸς ὑμᾶς. Μόνον ἀξίως⁵ τοῦ εὐαγγελίου 27
τοῦ χριστοῦ πολιτεύεσθε,⁶ ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπών,⁷ ἀκούσω τὰ
περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε⁸ ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες⁹ τῇ πίστει
τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι¹⁰ ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων:¹¹ ἥτις 28
αὐτοῖς μέν ἐστιν ἔνδειξις¹² ἀπωλείας,¹³ ὑμῖν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ: 29
ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη¹⁴ τὸ ὑπὲρ χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ
τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν: τὸν αὐτὸν ἀγῶνα¹⁵ ἔχοντες οἷον¹⁶ εἶδετε ἐν ἐμοί, καὶ νῦν 30
ἀκούετε ἐν ἐμοί.

¹ συμπαραμένω, remain or continue together with. ² προκοπή, ἥς, ἡ, progress, advancement. ³ καύχημα, τοσ, τό, boasting, ground of boasting. ⁴ παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ⁵ ἀξίως, worthily, in a manner worthy of. ⁶ πολιτεύομαι, live one's life, live as a citizen. ⁷ ἀπείμι, go away, depart. ⁸ στήκω, stand, stand fast. ⁹ συναθλέω, contend along with. ¹⁰ πτύρω, frighten, terrify. ¹¹ ἀντίκειμαι, lie opposite, i.e. oppose. ¹² ἐνδειξις, εως, ἡ, proof, sign. ¹³ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ¹⁴ χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹⁵ ἀγών, ὠνος, ὁ, struggle, fight. ¹⁶ οἷος, such as, of what kind.

Εἴ τις οὖν παράκλησις¹ ἐν χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον² ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία³ **2**
 πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα⁴ καὶ οἰκτιρμοί,⁵ πληρώσατέ μου τὴν χαράν, ἵνα τὸ **2**
 αὐτὸ φρονῆτε,⁶ τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι,⁷ τὸ ἐν φρονούντες:⁶ **3**
 μηδὲν κατὰ ἐριθείαν⁸ ἢ κενοδοξίαν,⁹ ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ¹⁰ ἀλλήλους
 ἡγούμενοι¹¹ ὑπερέχοντας¹² ἑαυτῶν: μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε,¹³ ἀλλὰ καὶ **4**
 τὰ ἐτέρων ἕκαστος. Τοῦτο γὰρ φρονεῖσθω⁶ ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ: ὃς ἐν **5**
 μορφῇ¹⁴ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἄρπαγμόν¹⁵ ἡγήσατο¹¹ τὸ εἶναι ἴσα¹⁶ θεῷ, ἀλλ' **7**
 ἑαυτὸν ἐκένωσεν,¹⁷ μορφὴν¹⁴ δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι¹⁸ ἀνθρώπων
 γενόμενος: καὶ σχήματι¹⁹ εὗρεθὲς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν²⁰ ἑαυτόν, **8**
 γενόμενος ὑπήκοος²¹ μέχρι²² θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.²³ Διὸ καὶ ὁ θεὸς **9**
 αὐτὸν ὑπερύψωσεν,²⁴ καὶ ἐχαρίσατο²⁵ αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα: ἵνα ἐν τῷ **10**
 ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ²⁶ κάμψῃ²⁷ ἐπουρανίων²⁸ καὶ ἐπιγείων²⁹ καὶ

¹ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ² παραμύθιον, ου, τό, consolation, encouragement. ³ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ⁴ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ⁵ οἰκτιρμός, οὔ, ὁ, compassion, pity. ⁶ φρονέω, think, judge. ⁷ σύμψυχος, harmonious, in unity. ⁸ ἐριθεία, ας, ἡ, rivalry, ambition. ⁹ κενοδοξία, ας, ἡ, vanity, empty conceit. ¹⁰ ταπεινοφροσύνη, ης, ἡ, lowliness of mind, humility. ¹¹ ἡγέομαι, lead, be chief. ¹² ὑπερέχω, rise above, surpass. ¹³ σκοπέω, look at, contemplate. ¹⁴ μορφή, ἡς, ἡ, form, shape. ¹⁵ ἄρπαγμός, οὔ, ὁ, thing to be grasped, spoil. ¹⁶ ἴσος, equal, identical. ¹⁷ κενόω, empty, make void. ¹⁸ ὁμοίωμα, τος, τό, likeness, form. ¹⁹ σχῆμα, τος, τό, outward appearance, form. ²⁰ ταπεινός, humble, humiliate. ²¹ ὑπήκοος, obedient, listening to. ²² μέχρι, until, as far as (gen). ²³ σταυρός, οὔ, ὁ, cross. ²⁴ ὑπερύψω, raise, exalt beyond measure. ²⁵ χαρίζομαι, give freely, forgive. ²⁶ γόνυ, ατος, τό, knee. ²⁷ κάμπτω, bend, bow. ²⁸ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²⁹ ἐπίγειος, of the earth, earthly.

καταχθονίων,¹ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται² ὅτι κύριος Ἰησοῦς χριστός, 11
εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.

Ὡστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηρετούσατε,³ μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ⁴ μου 12
μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῶ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ⁵ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου⁶
τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε:⁷ ὁ θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν⁸ ἐν ὑμῖν καὶ τὸ 13
θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν⁸ ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.⁹ Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν¹⁰ 14
καὶ διαλογισμῶν,¹¹ ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι¹² καὶ ἀκέραιοι,¹³ τέκνα θεοῦ ἀμώμητα 15
ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς¹⁵ καὶ διεστραμμένης,¹⁶ ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες¹⁷
ἐν κόσμῳ, λόγον ζωῆς ἐπέχοντες,¹⁸ εἰς καύχημα¹⁹ ἔμοι εἰς ἡμέραν χριστοῦ, ὅτι 16
οὐκ εἰς κενὸν²⁰ ἔδραμον,²¹ οὐδὲ εἰς κενὸν²⁰ ἐκοπίασα.²² Ἄλλ' εἰ καὶ σπένδομαι²³ 17
ἐπὶ τῇ θυσίᾳ²⁴ καὶ λειτουργίᾳ²⁵ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω²⁶ πᾶσιν

¹ καταχθόνιος, under the earth, subterranean. ² ἐξομολογέω, confess, profess. ³ ὑπακούω, obey, listen. ⁴ παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ⁵ ἀπουσία, ας, ἡ, absence. ⁶ τρόμος, ου, ὁ, trembling, quaking. ⁷ κατεργάζομαι, work out, produce. ⁸ ἐνεργέω, work, effect. ⁹ εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will. ¹⁰ γογγυσμός, οὔ, ὁ, grumbling, murmuring. ¹¹ διαλογισμός, οὔ, ὁ, reasoning, questioning. ¹² ἄμεμπτος, blameless. ¹³ ἀκέραιος, unmixed, pure. ¹⁴ ἀμώμητος, blameless, without blame or fault. ¹⁵ σκολιός, crooked, unscrupulous. ¹⁶ διαστρέφω, distort, pervert. ¹⁷ φωστήρ, ἥρος, ὁ, star, light. ¹⁸ ἐπέχω, hold fast, hold toward. ¹⁹ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ²⁰ κενός, empty, vain. ²¹ τρέχω, run, exercise myself. ²² κοπιάω, toil, labor. ²³ σπένδω, pour out as a libation. ²⁴ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ²⁵ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ²⁶ συγχαίρω, rejoice with.

ὕμῖν: τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ¹ μοι. 18

Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον² ταχέως³ πέμψαι ὑμῖν, ἵνα καὶ εὐψυχῶ,⁴ 19

γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον,⁵ ὅστις γνησίως⁶ τὰ περὶ ὑμῶν 20

μεριμνήσει.⁷ Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ χριστοῦ Ἰησοῦ. Τὴν δὲ 21

δοκιμὴν⁸ αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν⁹ εἰς τὸ

εὐαγγέλιον. Τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀπιδῶ¹⁰ τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆς: 23

πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως³ ἐλεύσομαι. Ἀναγκαῖον¹² δὲ 24

ἡγησάμην¹³ Ἐπαφρόδιτον¹⁴ τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν¹⁵ καὶ συστρατιώτην¹⁶

μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν¹⁷ τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς: 26

ἐπειδὴ¹⁸ ἐπιποθῶν¹⁹ ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν,²⁰ διότι²¹ ἠκούσατε ὅτι

ἠσθένησεν: καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον²² θανάτῳ, ἀλλὰ ὁ θεὸς αὐτὸν 27

¹ συγχαίρω, rejoice with. ² Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ³ ταχέως, quickly, soon. ⁴ εὐψυχέω, be glad, have courage. ⁵ ἰσόψυχος, like-minded, of kindred spirit. ⁶ γνησίως, sincerely, genuinely. ⁷ μεριμνάω, be anxious, distracted.

⁸ δοκιμή, ἤς, ἡ, proof, approval. ⁹ δουλεύω, serve, am a slave. ¹⁰ ἀφοράω, fix one's eyes, see. ¹¹ ἐξαυτῆς, at once, forthwith. ¹² ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹³ ἡγέομαι, lead, be chief. ¹⁴ Ἐπαφρόδιτος, ου, ὁ, Epaphroditus. ¹⁵ συνεργός, οὗ, ὁ, fellow worker. ¹⁶ συστρατιώτης, ου, ὁ, fellow soldier. ¹⁷ λειτουργός, οὗ, ὁ, minister, servant. ¹⁸ ἐπειδὴ, since, because. ¹⁹ ἐπιποθέω, long for, strain after. ²⁰ ἀδημονέω, distressed, troubled. ²¹ διότι, because, on this account. ²² παραπλήσιον, near to, nearly.

ἡλέησεν,¹ οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην² ἐπὶ λύπην² σχῶ. 28
 Σπουδαιοτέρως³ οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα, ἰδόντες αὐτὸν πάλιν, χαρῇτε, καὶ γὰρ
 ἄλυπότερος⁴ ὦ. Προσδέχεσθε⁵ οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς 29
 τοιούτους ἐντίμους⁶ ἔχετε: ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ χριστοῦ μέχρι⁷ θανάτου ἡγγισεν, 30
 παραβουλεύσάμενος⁸ τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ⁹ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα¹⁰ τῆς
 πρὸς με λειτουργίας.¹¹

Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. Τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ 3
 ὀκνηρόν,¹² ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.¹³ Βλέπετε τοὺς κύνας,¹⁴ βλέπετε τοὺς κακοὺς 2
 ἐργάτας,¹⁵ βλέπετε τὴν κατατομήν:¹⁶ ἡμεῖς γὰρ ἔσμεν ἢ περιτομή, οἱ πνεύματι 3
 θεοῦ λατρεύοντες,¹⁷ καὶ καυχώμενοι ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ
 πεποιθότες: καίπερ¹⁸ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν¹⁹ καὶ ἐν σαρκί: εἴ τις δοκεῖ ἄλλος 4
 πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον: περιτομὴ ὀκταήμερος,²⁰ ἐκ γένους²¹ Ἰσραήλ, 5

¹ ἐλέεω, have mercy, pity. ² λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ³ σπουδαιοτέρως, more earnestly, more carefully. ⁴ ἄλυπος, without pain. ⁵ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁶ ἐντιμος, valued, precious. ⁷ μέχρι, until, as far as (gen). ⁸ παραβουλεύομαι, expose myself to danger, am reckless. ⁹ ἀναπληρώω, fill up, fulfill. ¹⁰ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ¹¹ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ¹² ὀκνηρός, lazy, idle. ¹³ ἀσφαλής, certain, definite. ¹⁴ κύων, ος, ὁ, dog. ¹⁵ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ¹⁶ κατατομή, ἥς, ἡ, mutilation, cutting in pieces. ¹⁷ λατρεύω, serve, worship. ¹⁸ καίπερ, although. ¹⁹ πεποίθησις, εως, ἡ, confidence, trust. ²⁰ ὀκταήμερος, on the eighth day. ²¹ γένος, ους, τό, race, kind.

φυλῆς Βενιαμίν,¹ Ἑβραῖος² ἐξ Ἑβραίων,² κατὰ νόμον Φαρισαῖος, κατὰ ζῆλον³ 6
διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος.⁴ 7
Ἀλλ' ἅτινα ἦν μοι κέρδη,⁵ ταῦτα ἤγημαι⁶ διὰ τὸν χριστὸν ζημίαν.⁷ Ἀλλὰ μὲν 8
οὖν καὶ ἡγοῦμαι⁶ πάντα ζημίαν⁷ εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον⁸ τῆς γνώσεως⁹ χριστοῦ
Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου: δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην,¹⁰ καὶ ἡγοῦμαι⁶ σκύβαλα¹¹
εἶναι, ἵνα χριστὸν κερδήσω,¹² καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην 9
τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ
πίστει: τοῦ γινῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ τὴν 10
κοινωνίαν¹³ τῶν παθημάτων¹⁴ αὐτοῦ, συμμορφούμενος¹⁵ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, εἴ 11
πως καταντήσω¹⁶ εἰς τὴν ἐξανάστασιν¹⁷ τῶν νεκρῶν. Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ 12
ἤδη τετελείωμαι:¹⁸ διώκω δέ, εἰ καὶ καταλάβω¹⁹ ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην¹⁹ ὑπὸ τοῦ
χριστοῦ Ἰησοῦ. Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐ λογίζομαι κατειληφέναι:¹⁹ ἐν δέ, τὰ 13

¹ Βενιαμίν, ὁ, Benjamin. ² Ἑβραῖος, ου, ὁ, Hebrew. ³ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ⁴ ἄμεμπτος, blameless. ⁵ κέρδος, ους, τό, gain, profit. ⁶ ἡγέομαι, lead, be chief. ⁷ ζημία, ας, ἡ, damage, loss. ⁸ ὑπερέχω, rise above, surpass. ⁹ γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹⁰ ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ¹¹ σκύβαλον, ου, τό, refuse, garbage. ¹² κερδαίνω, gain, win. ¹³ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ¹⁴ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ¹⁵ συμμορφώω, bring to the same form with, conform. ¹⁶ καταντάω, come to, arrive. ¹⁷ ἐξανάστασις, εως, ἡ, resurrection. ¹⁸ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁹ καταλαμβάνω, overtake, apprehend.

μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος,¹ τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος,² κατὰ σκοπὸν 14
 διώκω ἐπὶ τὸ βραβεῖον⁴ τῆς ἄνω⁵ κλήσεως⁶ τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι 15
 οὖν τέλειοι,⁷ τοῦτο φρονῶμεν:⁸ καὶ εἴ τι ἐτέρως⁹ φρονεῖτε,⁸ καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν
 ἀποκαλύψει:¹⁰ πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν,¹¹ τῷ αὐτῷ στοιχεῖν¹² κανόνι,¹³ τὸ αὐτὸ 16
 φρονεῖν.⁸

Συμμιμηταί¹⁴ μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε¹⁵ τοὺς οὕτως¹⁶ περιπατοῦντας, 17
 καθὼς ἔχετε τύπον¹⁷ ἡμᾶς. Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις¹⁸ ἔλεγον 18
 ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ¹⁹ τοῦ χριστοῦ: ὧν τὸ 19
 τέλος ἀπώλεια,²⁰ ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία,²¹ καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ²² αὐτῶν, οἱ τὰ
 ἐπίγεια²³ φρονοῦντες.⁸ Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα²⁴ ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ 20
 σωτήρα²⁵ ἀπεκδεχόμεθα,²⁶ κύριον Ἰησοῦν χριστόν: ὃς μετασχηματίσει²⁷ τὸ 21

¹ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ² ἐπεκτείνομαι, stretch out, strain after. ³ σκοπός, οὐ, ὁ, goal, mark. ⁴ βραβεῖον, οὐ, τό, prize. ⁵ ἄνω, up, above. ⁶ κλήσις, εως, ἡ, (divine) call, invitation. ⁷ τέλειος, complete, perfect. ⁸ φρονέω, think, judge. ⁹ ἐτέρως, differently, otherwise. ¹⁰ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ¹¹ φθάνω, come before another, anticipate. ¹² στοιχέω, walk orderly, follow. ¹³ κανὼν, ὄνος, ὁ, rule, standard. ¹⁴ συμμιμητής, οὐ, ὁ, fellow imitator, joint imitator. ¹⁵ σκοπέω, look at, contemplate. ¹⁶ οὕτως, thus, so. ¹⁷ τύπος, οὐ, ὁ, mark, example. ¹⁸ πολλάκις, often, many times. ¹⁹ σταυρός, οὐ, ὁ, cross. ²⁰ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ²¹ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ²² αἰσχύνῃ, ης, ἡ, shame. ²³ ἐπίγειος, of the earth, earthly. ²⁴ πολίτευμα, τος, τό, commonwealth, state. ²⁵ σωτήρ, ἦρος, ὁ, savior, deliverer. ²⁶ ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly. ²⁷ μετασχηματίζω, transform, disguise.

σῶμα τῆς ταπεινώσεως¹ ἡμῶν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον² τῷ σώματι
τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν³ τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ
τὰ πάντα.

Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι,⁴ χαρὰ καὶ στέφανός⁵ μου, οὕτως **4**
στήκετε⁶ ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.

Εὐοδίαν⁷ παρακαλῶ, καὶ Συντύχην⁸ παρακαλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν⁹ ἐν κυρίῳ. Ναί, **2**
ἔρωτῶ καὶ σε, σύζυγε¹⁰ γνήσιε,¹¹ συλλαμβάνου¹² αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ συνήθλησάν¹³ μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος,¹⁴ καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν
μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ¹⁶ ζῶῃς.

¹ ταπεινώσις, εὐς, ἡ, humiliation, humble state. ² σύμμορφος, similar in form, similar. ³ ἐνέργεια, ας, ἡ, operative power, working. ⁴ ἐπιπόθητος, longed for, desired. ⁵ στέφανος, ου, ὁ, crown, garland. ⁶ στήκω, stand, stand fast. ⁷ Εὐοδία, ας, ἡ, Euodia. ⁸ Συντύχη, ης, ἡ, Syntyche. ⁹ φρονέω, think, judge. ¹⁰ σύζυγος, ου, ὁ, comrade, fellow worker. ¹¹ γνήσιος, genuine, true. ¹² συλλαμβάνω, take, conceive. ¹³ συναθλέω, contend along with. ¹⁴ Κλήμης, εντος, ὁ, Clement. ¹⁵ συνεργός, οὔ, ὁ, fellow worker. ¹⁶ βίβλος, ου, ἡ, book, scroll.

Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἔρῳ, χαίρετε. Τὸ ἐπιεικὲς¹ ὑμῶν γνωσθήτω 4
 πᾶσιν ἀνθρώποις. Ὁ κύριος ἐγγύς. Μηδὲν μεριμνᾶτε,² ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ 6
 προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει³ μετὰ εὐχαριστίας⁴ τὰ αἰτήματα⁵ ὑμῶν γνωρίζεσθω⁶
 πρὸς τὸν θεόν. Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα⁷ πάντα νοῦν,⁸ φρουρήσει⁹ 7
 τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα¹⁰ ὑμῶν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.

Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ,¹¹ ὅσα σεμνά,¹² ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά,¹³ ὅσα 8
 προσφιλῆ,¹⁴ ὅσα εὐφημα,¹⁵ εἴ τις ἀρετὴ¹⁶ καὶ εἴ τις ἔπαινος,¹⁷ ταῦτα λογίζεσθε. Ἄ 9
 καὶ ἐμάθετε¹⁸ καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε:
 καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

¹ ἐπιεικής, yielding, gentle. ² μεριμνάω, be anxious, distracted. ³ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ⁴ εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ⁵ αἶτημα, τος, τό, request, petition. ⁶ γνωρίζω, make known, declare. ⁷ ὑπερέχω, rise above, surpass. ⁸ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ⁹ φρουρέω, guard, protect. ¹⁰ νόημα, τος, τό, thought, mind. ¹¹ ἀληθής, true, unconcealed. ¹² σεμνός, honorable, dignified. ¹³ ἁγνός, pure, holy. ¹⁴ προσφιλής, pleasing, agreeable. ¹⁵ εὐφημος, praiseworthy, commendable. ¹⁶ ἀρετή, ἡς, ἡ, virtue, moral excellence. ¹⁷ ἔπαινος, ου, ὁ, praise, commendation. ¹⁸ μανθάνω, learn, ascertain.

Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως,¹ ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε² τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν:³ 10
 ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε,³ ἡκαιρεῖσθε⁴ δέ. Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν⁵ λέγω: ἐγὼ γὰρ 11
 ἔμαθον,⁶ ἐν οἷς εἰμί, αὐτάρκης⁷ εἶναι. Οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι,⁸ οἶδα καὶ 12
 περισσεύειν: ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι⁹ καὶ χορτάζεσθαι¹⁰ καὶ πεινᾶν,¹¹
 καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι.¹² Πάντα ἰσχύω¹³ ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί¹⁴ με 13
 χριστῷ. Πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές¹⁵ μου τῇ θλίψει. Οἶδατε δὲ 14
 καὶ ὑμεῖς, Φιλιππησίοι,¹⁶ ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ
 Μακεδονίας,¹⁷ οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινωνήσεν¹⁸ εἰς λόγον δόσεως¹⁹ καὶ
 λήψεως,²⁰ εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι: ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκη²¹ καὶ ἅπαξ²² καὶ δις²³ εἰς 16
 τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε. Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ²⁴ τὸ δόμα,²⁵ ἀλλ' ἐπιζητῶ²⁴ τὸν 17
 καρπὸν τὸν πλεονάζοντα²⁶ εἰς λόγον ὑμῶν. Ἀπέχω²⁷ δὲ πάντα καὶ περισσεύω: 18
 πεπλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου²⁸ τὰ παρ' ὑμῶν, ὁσμὴν²⁹ εὐωδίας,³⁰

¹ μεγάλως, greatly. ² ἀναθάλλω, grow up again, revive. ³ φρονέω, think, judge. ⁴ ἡκαιρέομαι, have no opportunity. ⁵ ὑστέρησις, εως, ἡ, need, want. ⁶ μαθάνω, learn, ascertain. ⁷ αὐτάρκης, content, self-sufficient. ⁸ ταπεινός, humble, humiliate. ⁹ μυνέω, initiate, instruct. ¹⁰ χορτάζω, eat until full, be filled. ¹¹ πεινάω, hunger, am hungry. ¹² ὑστερέω, lack, need. ¹³ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁴ ἐνδυναμός, strengthen, empower. ¹⁵ συγκοινωνέω, have fellowship with, participate. ¹⁶ Φιλιππησίος, ου, ὁ, Philippian. ¹⁷ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ¹⁸ κοινωνέω, have a share of, share. ¹⁹ δόσις, εως, ἡ, gift, giving. ²⁰ λήψις, εως, ἡ, receiving. ²¹ Θεσσαλονίκη, ης, ἡ, Thessalonica. ²² ἅπαξ, once, once for all. ²³ δις, twice. ²⁴ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ²⁵ δόμα, τος, τό, present, gift. ²⁶ πλεονάζω, superabound, make to abound. ²⁷ ἀπέχω, received, obtain. ²⁸ Ἐπαφρόδιτος, ου, ὁ, Ephraoditus. ²⁹ ὁσμή, ἡς, ἡ, smell, aroma. ³⁰ εὐωδία, ας, ἡ, fragrance, sweet smell.

θυσίαν¹ δεκτὴν,² εὐάρεστον³ τῷ θεῷ. Ὁ δὲ θεὸς μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν 19

ὑμῶν κατὰ τὸν πλοῦτον⁴ αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. Τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ 20

ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ 21

ἀδελφοί. Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα⁵ δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος⁶ 22

οἰκίας.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν. 23

¹θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ²δεκτός, acceptable, welcome. ³εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ⁴πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ⁵μάλιστα, especially, most of all. ⁶Καίσαρ, ος, ὁ, Caesar.